

İlgili Kanun / Madde
4857 S. İşK/8

YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2026/3233

Karar No. 2026/5945

Tarihi: 22.06.2026

- KONSİNYE SATIŞ SÖZLEŞMESİ
- KONSİNYE SATIŞ SÖZLEŞMESİNE BORÇLAR KANUNDAKİ KOMİSYON HÜKÜMLERİNİN UYGULANACAĞI
- KONSİNYE SATIŞ SÖZLEŞMESİNE ASIL İŞVEREN ALT İŞVERENE İLİŞKİN HÜKÜMLER UYGULANMAYACAĞI
- MALI SATMAK İÇİN ALAN İŞVERENİN MALI SATILAN İŞVERENİN İŞÇİLERİNİN İŞÇİLİK ALACAKLARINDAN SORUMLU OLMAYACAĞI

ÖZETİ: Mevzuatımızda konsinye satış sözleşmesi açıkça düzenlenmemiş olup sözleşme serbestisi kapsamında yargı kararları ve öğretide yer alan bir sözleşme türüdür. Uygulamada genellikle, malı gönderen tüccar veya firmaya konsinyatör; malı satmak üzere alan tüccar veya firmaya ise konsinye denilir. Konsinye satışlarda konsinye teslim aldığı malı, üçüncü bir kişiye satmak için azami çaba ve özen gösterme borcu altına girerek kendi adına ama konsiyatörün hesabına üçüncü kişiye malın satışını gerçekleştirmekte ve karşılığında sözleşme ile belirlenen ücreti (komisyon) isteme hakkına sahip olmaktadır. Yargı kararları ve öğretide hâkim olan görüş, konsinyeye bırakılan malın üçüncü kişiye satılması durumunda, mülkiyetin, satım için bırakan konsinyatörden çıkıp, konsinyeye hiç geçmeden doğrudan doğruya üçüncü kişiye geçeceği yönündedir. Bu açıklamalardan anlaşılabacağı üzere uygulamada daha sık karşımıza çıkan konsinye sözleşmelerinde, malın sahibi konsinyatör firma

tarafından malın temin edilmesi ve satılmak üzere konsinyeye bırakılması, konsinye tarafından belirli bir komisyon karşılığında malın satılması söz konusudur.

Konsinye satışta, taraflardan biri (bırakan), kararlaştırılan bir bedel karşılığında bir malı diğer tarafa kendi adına ve hesabına satması için ona teslim etmeyi ve diğer taraf da (satış için alan) muayyen bir bedeli ödemeyi veya malı geri vermeyi taahhüt eder. Doktrinde konsinye satışlar için Borçlar Kanunu'ndaki komisyon hükümlerinin uygulanması gerektiği kabul edilmektedir

(...)

Bu hâliyle, taraflar arasında yukarıda belirtilen ilkeler ve sözleşme maddeleri uyarınca konsinye sözleşmesi imzalandığı, konsinye sözleşmelerinde 6098 sayılı Kanun'daki komisyon hükümlerinin uygulanması gerektiği, davahılar arasında asıl işveren ve alt işveren ilişkisinin bulunmadığı ve buna göre Migros Şirketinin talep edilen alacaklardan sorumlu olmadığı kabul edilmelidir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davalı Migros Ticaret AŞ (Migros AŞ) tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin, 2014 yılında Lalangu Unlu Mamülleri İmalat İhracat Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti.nde çalışmaya başladığını, bahsi geçen Şirketin davalı Migros AŞ'nin mağazasında, unlu mamüller bölümünde faaliyet gösterdiğini, Lalanga ünvanlı Şirket ile davalı Migros AŞ arasında asıl işveren alt işveren ilişkisi bulunduğunu, müvekkilinin bu çalışmasından sonra davalı GNC Gıda Turizm Sinema Reklam San. ve Tic. Ltd. Şti. (GNC Şirketi) bünyesinde çalışmaya başladığını, davahılar arasında asıl işveren alt işveren ilişkisinin mevcut olduğunu, müvekkilinin davalı alt işveren ve asıl işverenler bünyesinde GNC Şirketinin müdürü sıfatı ile çalıştığını, en son aldığı net ücretin 2.800,00 TL olduğunu, buna ek olarak %0,5 prim ve aylık 250,00 TL yemek parası aldığını, 2019 yılının Ocak ayından iş ilişkisinin son bulduğu tarihe kadar primi ve yemek parasının kendisine ödenmediğini, müvekkilinin davalı işyerinde çalıştığı süre boyunca davalı GNC Şirketi yetkilisinin, müvekkilinin amiri konumunda her daim işyerinde bulunduğunu, müvekkiline davalı işverenler bünyesinde çalışırken rızası

alınmaksızın fazla çalışma yaptırıldığını, müvekkilinin hafta sonu ile ulusal bayram ve genel tatil günlerinde çalıştığını, yıllık izin kullanmadığını, müvekkilinin ihbar öneline uyulmadan haksız olarak işten çıkarıldığını, kendisine ihbar tazminatı ödenmediğini belirterek kıdem tazminatı, ihbar tazminatı, asgari geçim indirimi, prim, yemek ücreti alacaklarının davalılardan müstereken ve müteselsilen tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

1.Davalı Migros AŞ vekili cevap dilekçesinde; davanın belirsiz alacak davası olarak açılmayacağını, davacının faiz talebinin hatalı olduğunu, zamanaşımı def'i ve husumet itirazında bulunduklarını, müvekkilinin davada taraf sıfatının bulunmadığını, davacı ile müvekkili Şirket arasında hizmet ilişkisinin bulunmadığını, her ne kadar müvekkili Firma ile diğer davalı Firma arasında Çerçeve Alan Tahsis Sözleşmesi imzalanmış ise de müvekkili Şirket ile davacı yan arasında akdedilmiş bir iş sözleşmesinin söz konusu olmadığını, huzurdaki davada müvekkili Şirketin dava konusu olayla ilgili ne hukuki ne de fiilî bir bağlantısının bulunmadığını, davacının müvekkili Firmanın çalışanı olmadığını, dava dilekçesinde ileri sürülen iddiaların hayatın olağan akışına aykırı olduğunu belirterek davanın reddini istemiştir.

2. Davalı GNC Şirketi cevap dilekçesi sunmamıştır.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; davacının iş sözleşmesinin haklı neden bildirilmeden feshedildiği, fazla çalışma yaptığı, asgari geçim indirim alacağının ödenmediği, yemek parasının ödenmediği, davacının kullanmadığı yıllık ücretli izinlerinin olduğu gerekçeleriyle davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı Migros AŞ vekili tarafından istinaf başvurusunda bulunulması üzerine Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; davalı vekilinin istinaf başvurusunun kabulüne karar verilerek davalılar arasında asıl işveren alt işveren ilişkisinin yargı kararları ile sabit olduğu, davacının bölge sorumlusu olarak çalıştığı, davacının 3 saatlik fazla çalışmasını ispat edebildiği, hafta tatillerinde çalışmasını ispat edemediği gerekçeleriyle İlk Derece Mahkemesi kararı ortadan kaldırılarak yeniden esas hakkında hüküm kurulmak suretiyle davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Sebepleri

Davalı vekili temyiz dilekçesinde;

1. Belirsiz alacak davası açılmayacağını,
2. Husumet itirazında bulunduklarını,
3. Davacıyla müvekkili Şirket arasında hizmet ilişkisi bulunmadığını,

4. Müvekkili ile diğer davalı arasında asıl işveren alt işveren ilişkisinin olmadığını,

5. Davacı ile menfaat birliği içinde olan tanık anlatımlarına itibar edilemeyeceğini, salt davacı tanıklarının beyanlarına göre hüküm kurulmasının hatalı olduğunu,

6. Müvekkili tarafından ayda bir diğer davalı Şirketin denetlendiğini, bunun dışında denetim yetkisi olmadığını,

7. Davacının bölge sorumlusu olduğunu, mesailerini kendisi belirlediğinden fazla çalışma ücretine hak kazanmasının mümkün olmadığını,

8. İndirim oranının düşük belirlendiğini, zamanaşımı definin dikkate alınmadığını ileri sürmüştür.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Uyuşmazlık, davanın türü, husumet, dava konusu fazla çalışma ve ulusal bayram ve genel tatil ücreti alacaklarının ispatı ve hesabı ile zamanaşımına ilişkindir.

Somut uyuşmazlıkta; davacı vekili müvekkilinin davalı GNC Şirketi bünyesinde çalışmaya başladığını ve davalılar arasında asıl işveren alt işveren ilişkisi bulunduğunu belirterek işçilik alacaklarının tahsilini talep etmiştir. Davalı Migros AŞ vekili ise husumet itirazında bulunarak müvekkili ile davacı arasında iş sözleşmesi bulunmadığını, her ne kadar Migros ile diğer davalı Şirket arasında Çerçeve Alan Tahsis Sözleşmesi imzalanmış olsa da bunun davacı ile işçi işveren ilişkisi kurulmasını sağlamadığını ve müvekkilinin dava konusu olayla hukuki ya da fiili herhangi bir bağlantısının bulunmadığını savunarak davanın reddini istemiştir.

İlk Derece Mahkemesince davalılar arasında asıl işveren alt işveren ilişkisi bulunduğu kabul edilerek hesaplanan alacaklardan davalıların müştereken ve müteselsilen sorumlu tutulmasına karar verilmiştir. Bölge Adliye Mahkemesince ise davalı vekilinin istinaf başvurusunun kabulüyle İlk Derece Mahkemesi kararı ortadan kaldırılmış; davalılar arasındaki asıl işveren alt işveren ilişkisinin yargı kararlarıyla sabit olduğu, davacının bölge sorumlusu olarak çalıştığı, 3 saatlik fazla çalışmasını ispat edebildiği, buna karşılık hafta tatillerinde çalıştığını ispat edemediği gerekçesiyle yeniden esas hakkında hüküm kurulmak suretiyle davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir. Ne var ki verilen karar dosya kapsamına uygun düşmemiştir.

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun (6098 sayılı Kanun) 26. maddesinde tarafların, bir sözleşmenin içeriğini Kanun'da öngörülen sınırlar içinde özgürce belirleyebilecekleri ilke olarak benimsenmiştir. Borçlar hukukunda sözleşmenin içeriğini belirleme serbestisiyle ilintili olarak sözleşmenin tipini tayin etme serbestisi de bulunmaktadır. Sözleşme özgürlüğünün sınırlarını 6098 sayılı Kanun'un 27. maddesi belirlemektedir.

Borçlar Kanunu'nun 207-645. maddelerinde tek tek sözleşme türleri düzenlenmiştir. Taraflar, bu sözleşme türlerinden dilediklerini seçme ve yapma özgürlüğüne sahiptir. Bunu sözleşmenin tipini seçme özgürlüğü olarak

adlandırabiliriz. Ancak bu özgürlük sadece kanunda düzenlenmiş olan bu sözleşme türleriyle sınırlı değildir. Taraflar, kanunda düzenlenmemiş olan yeni bir sözleşme türü yaratabilirler. Bu anlamda olmak üzere, kanunda hiç düzenlenmemiş bir sözleşmenin yapılması mümkün olduğu gibi kanunda düzenlenmiş olan birden fazla sözleşme türüne ilişkin unsurları, kanunun öngörmediği şekilde bir araya getirmek suretiyle yeni bir sözleşme türü yaratmaları da mümkündür. Kanunda düzenlenmiş olan sözleşmelere isimli sözleşmeler, düzenlenmemiş olanlara isimsiz sözleşmeler denilmektedir (Ahmet M. Kılıçoğlu, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 26. Baskı, Ankara, 2022. s. 117.)

Mevzuatımızda konsinye satış sözleşmesi açıkça düzenlenmemiş olup sözleşme serbestisi kapsamında yargı kararları ve öğretide yer alan bir sözleşme türüdür. Uygulamada genellikle, malı gönderen tüccar veya firmaya *konsinyatör*; malı satmak üzere alan tüccar veya firmaya ise *konsinye* denilir. Konsinye satışlarda konsinye teslim aldığı malı, üçüncü bir kişiye satmak için azami çaba ve özen gösterme borcu altına girerek kendi adına ama konsiyatörün hesabına üçüncü kişiye malın satışını gerçekleştirmekte ve karşılığında sözleşme ile belirlenen ücreti (komisyon) isteme hakkına sahip olmaktadır. Yargı kararları ve öğretide hâkim olan görüş, konsinyeye bırakılan malın üçüncü kişiye satılması durumunda, mülkiyetin, satım için bırakan konsinyatörden çıkıp, konsinyeye hiç geçmeden doğrudan doğruya üçüncü kişiye geçeceği yönündedir. Bu açıklamalardan anlaşılacağı üzere uygulamada daha sık karşımıza çıkan konsinye sözleşmelerinde, malın sahibi konsinyatör firma tarafından malın temin edilmesi ve satılmak üzere konsinyeye bırakılması, konsinye tarafından belirli bir komisyon karşılığında malın satılması söz konusudur.

Konsinye satışta, taraflardan biri (bırakan), kararlaştırılan bir bedel karşılığında bir malı diğer tarafa kendi adına ve hesabına satması için ona teslim etmeyi ve diğer taraf da (satış için alan) muayyen bir bedeli ödemeyi veya malı geri vermeyi taahhüt eder. Doktrinde konsinye satışlar için Borçlar Kanunu'ndaki *komisyon* hükümlerinin uygulanması gerektiği kabul edilmektedir (Yargıtay [Kapatılan] 17. Hukuk Dairesi, 06.03.2014 tarihli ve 2012/13029 Esas, 2014/3096 Karar sayılı Kararı).

6098 sayılı Kanun'un "*A. Alım veya satım komisyonculuğu*" başlıklı bölümün "*I. Tanımı*" kenar başlıklı 532.maddesi şöyledir:

"Alım veya satım komisyonculuğu, komisyoncunun ücret karşılığında, kendi adına ve vekâlet verenin hesabına kıymetli evrak ve taşınırın alım veya satımını üstlendiği sözleşmedir.

Bu bölümdeki hükümler saklı kalmak üzere, komisyon sözleşmelerine vekâlet hükümleri uygulanır."

Konsinye sözleşmelerinde uygulanan 6098 sayılı Kanun'un 532/2 hükmüne göre komisyoncu kendi adına ve vekâlet verenin hesabına malın satışını gerçekleştirmekte olup aynı Kanun'un 504. maddesinin 1. fıkrasına göre vekâletin kapsamı, sözleşmede açıkça gösterilmemişse, görülecek işin niteliğine göre

belirlenir. Ayrıca vekil, sözleşme kapsamında üstlendiği iş ve hizmetleri, vekâlet verenin haklı menfaatlerini gözeterek sadakat ve özenle yürütmekle yükümlüdür.

4857 sayılı İş Kanunu'nun (4857 sayılı Kanun) 8. maddesi ve 6098 sayılı Kanun'un 393. maddesindeki tanımlardan anlaşılacağı üzere iş sözleşmesi, iş görme, ücret ödeme ve kişisel/hukuki bağımlılık unsurlarından oluşmaktadır. İş sözleşmesini belirleyen ölçüt hukuki-kişisel bağımlılıktır. İşçinin başka işyerinde de iş sözleşmesi ile çalışıyor olması iş ilişkisinin kurulmasına engel oluşturmaz. Ancak bu hâlde işçinin iş sözleşmesi yaptığı işverenin belirlediği çerçevede ve onun hesabına hareket etmesi, işveren tarafından verilen görevi yerine getirmesi, sadece işverenin işini yapması, işyerinde çalıştığı firmanın işini yapmaması gerekir. Konsinye sözleşmesi kapsamında çalışan işçinin sadece görev aldığı konsinyatör firmanın mallarının satışını yapması, diğer konsinyatör firmaların ve konsinye firmanın mallarının satışını ve işlerini yapmaması gerekir. Aksi takdirde her ne kadar konsinyatör firma işçiyi işe alıp iş sözleşmesi yapsa ve işçinin ücretini, Sosyal Güvenlik Kurumuna primini ödemiş olsa dahi iş ilişkisinde olması gereken bağımlılık unsuru gerçekleşmeyeceğinden konsinye firmanın kayden işveren olduğu kabul edilmelidir.

Somut olayda; dosya kapsamındaki *"Çerçeve Alan Tahsis Sözleşmesi"* başlıklı sözleşmenin 4. maddesinde; *"Taraflar işbu çerçeve sözleşme (sözleşme) ile tahsis edilen alanın/alanların işletilmesi sırasında işletici tarafından uyulacak kuralları ve birbirlerine karşı yükümlülükleri belirlemişlerdir. İşbu sözleşme ile Migros ve işletici arasında işletmecilik sözleşmesi dışında herhangi bir hukuki ilişki kurulmadığı gibi bu sözleşme ile işleticiye tahsis edilen alanın kiraya verilmesi veya zilyetliğinin devredilmesi gibi bir hukuki ilişki tesis edilmesi de söz konusu değildir."* şeklinde sözleşmenin konusu ve kapsamı belirlenmiştir.

Davalılar arasında yapılan sözleşmenin 5/17 hükmünde; *"İşletici satışa sunacağı malların fiyatını kendi tespit edecektir. Ancak fiyatlandırmada Migrosun kendi prensibi olan pahalı olmama özelliği aranacaktır."* şeklinde işletme ve işleticinin yükümlülükleri belirlenmiştir.

Sözleşmenin *"Alan Tahsis Bedeli ve Ödeme Koşulları"* başlıklı 7. maddesinde; *"Alan tahsis bedeli, tahsis edilen alanda satış iadeleri ve katma değer vergisi düşüldükten sonra elde edilen net satışın %15+KDV'sıdır. İşletici hesabına alacak kaydedilen tutar alacak olarak kaydedildiği günden itibaren 30 gün ödeme vadesini takip eden her ayın Cuma günü işleticinin banka hesap numarasına havale edilmek suretiyle ödenecektir."* şeklinde alan tahsis bedeli belirlenmiştir.

Sözleşmenin *"Hasar ve Zıyan"* başlıklı 9. maddesinde; *"İşletici ürünler ile ilgili mevzuat gereğince tüketicilerin talep edebileceği haklara karşı münhasıran kendisinin sorumlu olduğunu beyan ve kabul eder. Tüketici haklarını ilgili mevzuat kapsamında Migrosa karşı ileri sürerek kullanması halinde Migrosun tüketici taleplerini tamamen kendi taktirine bağlı olarak değerlendirme hakkına sahip olduğunu kabul etmiştir. Bu çerçevede Migrosun tüketiciye sağlayacağı hakların sonuçları ile tüketicinin başvurduğu şikayet ve/veya dava ya da Migros aleyhine açılan hukuki/idari/cezai takibatlar sonucunda verilen hüküm ve uygulanan*

müeyyideler sebebiyle Migros nezdinde doğan Avukatlık ücreti de dahil olmak üzere her türlü hukuki masraf, tazminat, para cezası, tedbir, tespit, geri çağırma, toplatma, depolama, imha, yargılama masrafı, taşıma, maruz kalınan satış ve kar kaybı vb. Zarardan işletici sorumlu olacaktır. Söz konusu tutarlar Migros tarafından işleticiye fatura edilecek ve şayet varsa alacağından mahsup edilerek tahsis edilecektir." şeklindeki hüküm ile yapılan iş sonucu tüm risklerden davalı GNC Şirketinin sorumlu olduğu belirlenmiştir.

Migros AŞ ile GNC Şirketi ile arasında imzalanan "*Çerçeve Alan Tahsis Sözleşmesi*" başlıklı sözleşme incelendiğinde, sözleşmede Migros AŞ'nin alan tahsis eden, GNC Şirketinin tahsis edilen alanda faaliyet gösterecek işletici olarak anıldığı, Şirketin tahsis edilen alanda unlu mamul ürünlerini satmayı kabul ettiği, kararlaştırılan konsinye satış ücreti (oran olarak sözleşmede yer alan) ile belirlenen miktarı Migros'a ödemeyi, Migros AŞ'nin de unlu mamul ürünlerini mağaza içerisinde satışa arz etmeyi kabul ettiği, sözleşme kapsamındaki tüm risklerden işletici GNC Şirketinin sorumlu olduğu anlaşılmaktadır. Yine sözleşmede, işyerinde çalışacak işçilerin çalışma şekillerinin düzenlendiği görülmektedir. Bu hâliyle, taraflar arasında yukarıda belirtilen ilkeler ve sözleşme maddeleri uyarınca konsinye sözleşmesi imzalandığı, konsinye sözleşmelerinde 6098 sayılı Kanun'daki *komisyon* hükümlerinin uygulanması gerektiği, davahılar arasında asıl işveren ve alt işveren ilişkisinin bulunmadığı ve buna göre Migros Şirketinin talep edilen alacaklardan sorumlu olmadığı kabul edilmelidir.

Bu itibarla davalı Migros AŞ yönünden davanın reddi gerekirken kabulüne karar verilmiş olması hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Temyiz olunan Bölge Adliye Mahkemesi kararının **BOZULMASINA**,

Peşin alınan temyiz karar harcının istek hâlinde ilgiliye iadesine,

Dosyanın kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

22.06.2026 tarihinde oy çokluğuyla karar verildi.